

plan: Nader natuurwaardenonderzoek voor:

BMV Molenberg

opdrachtgever: Gemeente Heerlen

datum: 3 oktober 2013

projectnummer: HE-216.202

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

BMV Molenberg

nader natuurwaardenonderzoek

projectnummer: HE-216.202

bureau VERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
lid van het netwerk groene bureaus

ir. M.A. Blaas
landschapsarchitect bnt

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

ir. R.J.H. Snijders
ecoloog

gulpen, 3 oktober 2013

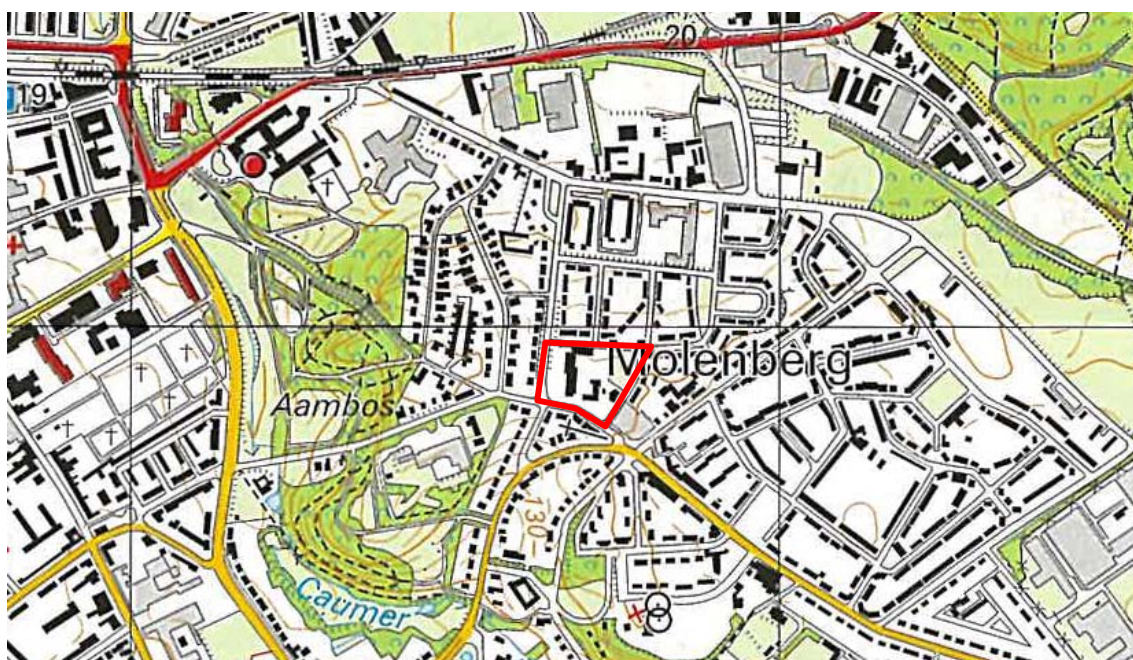
Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1 Projectomschrijving BMV Molenberg	5
1.1 Huidige situatie	5
1.2 Inrichtingsplan BMV Molenberg	7
1.3 Positie van het projectgebied ten opzichte van natuurgebieden	8
2 Onderzoeksmethodiek	9
2.1 Daslook, Tongvaren en Maretak	9
2.2 Vleermuizen	9
2.3 Steenmarter	10
2.4 Eekhoorn	10
2.5 Huismus, Gierzwaluw, Ransuil, Sperwer	10
2.6 Deskundigen betrokken bij het natuurwaardenonderzoek	11
3 Resultaten nader natuurwaardenonderzoek	12
3.1 Daslook, Tongvaren en Maretak	12
3.2 Vleermuizen	13
3.3 Steenmarter	15
3.4 Eekhoorn	15
3.5 Huismus, Gierzwaluw, Ransuil, Sperwer	15
4 Conclusies nader natuurwaardenonderzoek	17
5 Effecten voorgenomen ingreep op aangetroffen soorten	18
5.1 Verantwoording van de effectenstudie	19
5.2 Maretak	19
5.3 Tongvaren	19
5.4 Gewone dwergvleermuis	19
5.5 Steenmarter	20
5.6 Eekhoorn	20
5.7 Huismus	21
5.8 Conclusie	21
Literatuurlijst	22

Inleiding

De gemeente Heerlen heeft plannen voor de realisatie van een brede maatschappelijke voorziening op de locatie van het Joseph Wresinski Huis en de Broederschool aan de Kerkraderweg en een kantoorpand aan de Donderdagstraat. Het kantoorpand en een zijvleugel van de Broederschool worden daartoe gesloopt. In verband met de noodzakelijke aanpassing van het bestemmingsplan heeft in het najaar van 2012 een verkennend natuurwaardenonderzoek plaats gevonden. Op basis van de conclusies uit dat onderzoek (losse bijlage) is nader natuurwaardenonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van Daslook, Tongvaren, Maretak, vleermuizen, Steenmarter, Eekhoorn, Huismus, Gierzwaluw, Ransuil en Sperwer. Dit nader onderzoek is in september 2013 afgerond en heeft geleid tot het treffen van mitigerende maatregelen in het plangebied.

De voorliggende rapportage omvat de resultaten van het nader natuurwaardenonderzoek en gaat in op de gevolgen van de voorgenomen ingreep en de maatregelen die getroffen dienen te worden ten aanzien van de aangetroffen beschermde soorten. Figuur 1 geeft de ligging van het onderzoeksgebied weer.

Figuur 1: Ligging onderzoeksgebied.

1 Projectomschrijving BMV Molenberg

In dit hoofdstuk wordt op bondige wijze ingegaan op de huidige situatie in het plangebied en op de voorgenomen ingreep ten aanzien van de sloop, nieuwbouw en renovatie van wat op termijn de BMV Molenberg is. Paragraaf 1.1 beschrijft de huidige situatie in het plangebied. In paragraaf 1.2 is de voorgenomen ingreep toegelicht. Ten slotte is in paragraaf 1.3 aangegeven hoe het plangebied zich verhoudt tot de ligging van beschermde natuurgebieden.

1.1 Huidige situatie

Ten behoeve van de beschrijving van de huidige situatie is de terreinbeschrijving uit het verkennend natuurwaardenonderzoek overgenomen (bureau VERBEEK, 2012).

Het onderzoeksgebied wordt gevormd door het plangebied voor BMV Molenberg, gelegen aan de Kerkraderweg in de wijk Molenberg, te Heerlen. Een luchtfoto met de ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt circa 1,4 ha.

Figuur 2: Locatie van het onderzoeksgebied (bron: Google Earth).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 197.710$ en $Y = 321.920$. Het onderzoeksgebied is gelegen in noordoostelijke hoek van kilometerhok 197-321.

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de bebouwing van de Heerlense wijk Molenberg. De Kerkraderweg vormt de zuidelijke begrenzing van het onderzoeksgebied. De west-, noord- en oostgrens wordt gevormd door respectievelijk de Holle weg, de Zondagstraat en de Donderdagstraat.

Centraal in het gebied ligt het gebouwencomplex van het voormalig Broederklooster, met het enigszins onderkomen Broederhuis (nu: Joseph Wresinski Huis; zie figuur 3) en de Broederschool (zie figuur 4). Aan de voorzijde van de Broederschool, aan de Holle weg, ligt een grote verharde speelplaats (zie figuur 5). Grotendeels door het gebouwencomplex omsloten ligt de verwilderde voormalige kloostertuin (zie figuur 6). Aan de oostzijde grenst deze tuin aan een, op de hoek van de Zondagstraat met de Donderdagstraat gelegen en door een bomenrij omgeven speelveld (zie figuur 7). Ten zuiden van dit speelveld staat een klein hedendaags kantoorgebouw (zie figuur 8).

Figuur 3: Het Broederhuis, gezien vanaf de Kerkraderweg.

Figuur 4: De Broederschool, gezien vanaf het kruispunt Kerkraderweg-Holleweg.

Figuur 5: De speelplaats voor de Broederschool, gezien in noordelijke richting.

Figuur 6: Blick op de verwilderde tuin.

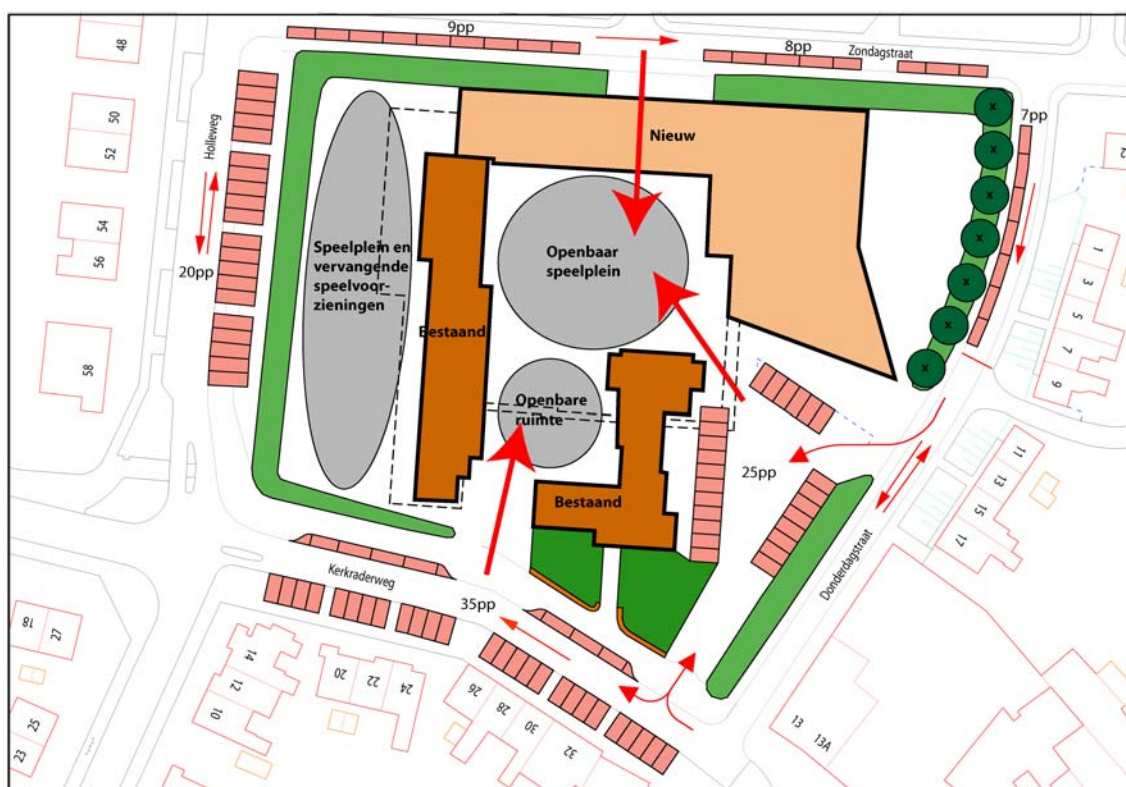

Figuur 7: Het speelveld op de hoek van de Zondagstraat en de Donderdagstraat, gezien in zuidelijke richting.

Figuur 8: Kantoorgebouw aan de Donderdagstraat.

1.2 Inrichtingsplan BMV Molenberg

Figuur 9: Stedenbouwkundig plan BMV Molenberg d.d. 22-05-2012.

De voorgenomen ingreep bestaat allereerst uit het slopen van het kantoorpand aan de Donderdagstraat en het slopen van een vleugel van de Broederschool aan de zijde van de Zondagstraat. De Broederschool en het Joseph Wresinski Huis worden gerenoveerd. Aan de noordzijde van het terrein wordt nieuwbouw gerealiseerd.

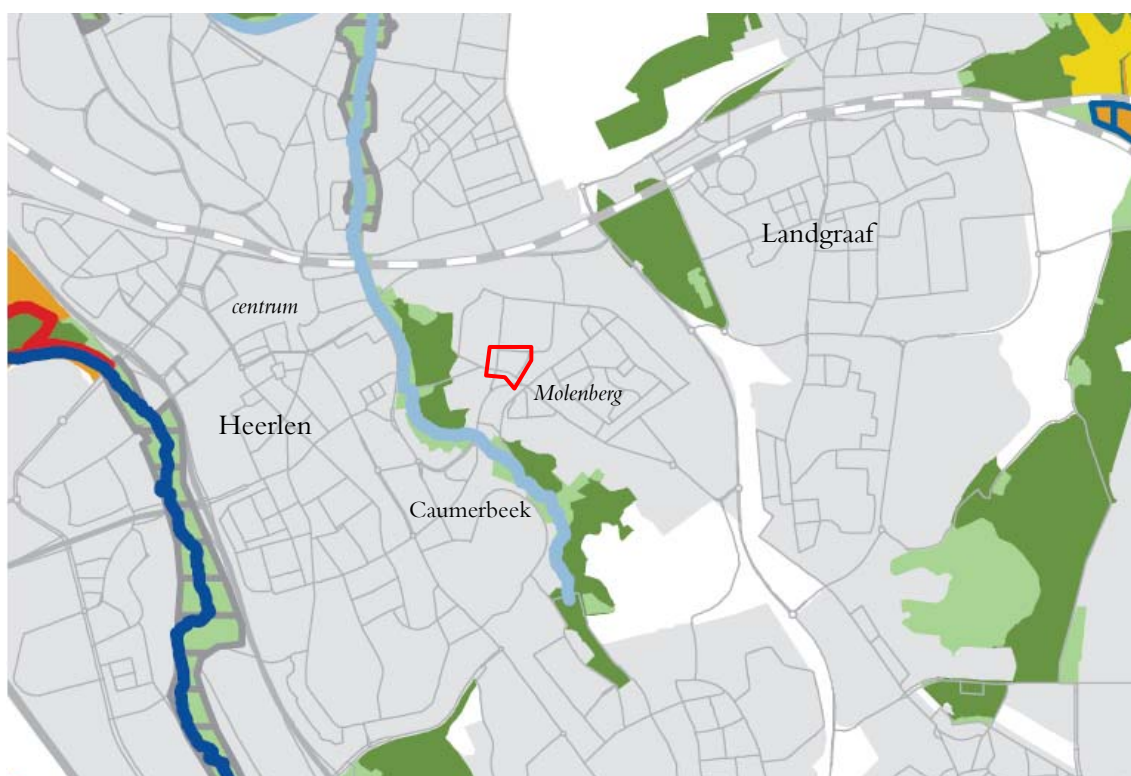
Aan de buitenkant is een groenzone voorzien en worden parkeerplekken aangelegd. De huidige langs de rand van het plangebied aanwezige groenstructuur zal daardoor grotendeels verdwijnen.

en nieuw aangelegd worden. Aan de Donderdagstraat kan een deel van de bomenrij behouden blijven. Ook de Linde naast het Joseph Wresinski Huis blijft behouden.

De binnentuin tussen de Broederschool en het Joseph Wresinski Huis verdwijnt en wordt omgevormd tot speelplein. De aanwezige groenstructuur verdwijnt daardoor geheel.

1.3 Positie van het projectgebied ten opzichte van natuurgebieden

Het plangebied voor de BMV Molenberg is gelegen in de gelijknamige wijk aan de rand van het Caumerbeekdal nabij het centrum van Heerlen. Het hellingbos dat op korte afstand westelijk van het plangebied is gelegen, behoort tot de EHS. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ligt aan de westzijde van het centrum van Heerlen en betreft het Geleenbeekdal.

Figuur 10: Uitsnede uit de kaart Groene Waarden van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2006, actualisatie 2011). Het plangebied is rood omlijnd. In donkergroen, oranje, geel en donkerblauw de EHS. In licht groen en licht blauw de Provinciale Ontwikkelingszone Groen. De dikke rode rand aan de westzijde betreft de begrenzing van het Natura2000-gebied Geleenbeekdal.

Aangezien het plangebied niet in een beschermd natuurgebied is gelegen en een BMV geen externe werking kent met een aanzienlijke reikwijdte, is een toetsing aan de regelgeving met betrekking tot EHS en Natura2000 niet nodig.

2 Onderzoeksmethodiek

In de onderstaande paragrafen is per soort en/of soortgroep beschreven op welke wijze het natuurwaardenonderzoek is uitgevoerd. Deze paragrafen vormen daarmee de verantwoording voor de wijze waarop de in hoofdstuk 3 weergegeven resultaten zijn verkregen.

2.1 Daslook, Tongvaren en Maretak

Op 6 mei 2013 is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van Daslook. Tijdens dit en andere veldbezoeken is het onderzoeksgebied eveneens onderzocht op de aanwezigheid van eventueel andere groeiplaatsen van Tongvaren en Maretak, en op de aanwezigheid van eventueel andere strenger beschermde plantensoorten. Aangetroffen groeiplaatsen van strenger beschermde plantensoorten zijn op kaart ingetekend. Daarbij zijn de aangetroffen aantallen geteld of geschat.

2.2 Vleermuizen

Te verwachten soorten

Op grond van de geraadpleegde gegevens, de kenmerken van de bebouwing (potentiële verblijfplaatsen) binnen het plangebied, het in en rond het plangebied aanwezige biotoop en de ecologie van de soorten, kan in het plangebied met name het voorkomen van de Gewone dwergvleermuis en mogelijk ook de Laatvlieger worden verwacht. Het onderzoek is dan ook dan ook met name gericht op deze soorten.

Onderzoek

Gedurende de periode 15 mei – 1 oktober 2013 is de planlocatie tijdens drie avonden en één ochtend geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij is het plangebied twee maal bezocht in de periode 15 mei – 15 juli, en twee maal in de periode 15 augustus – 1 oktober. Bezoekdata waren 17 mei, 21 juni, 23 augustus en 12 september. De periode 15 mei – 15 juli is geschikt voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen. De periode 15 augustus – 1 oktober is geschikt voor het in kaart brengen van zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens is deze periode indicatief voor de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen. Deze perioden zijn tevens geschikt voor het verrichten van onderzoek naar overige gebiedsfuncties (vliegroutes, paarterritoria, foerageergebieden).

Avondonderzoeken zijn uitgevoerd tussen een half uur voor en drie uur na zonsondergang, ochtendonderzoeken vanaf twee en een half uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Tussen opeenvolgende veldbezoeken is een periode van ten minste dertig (binnen de kraamperiode) of twintig (binnen de paarperiode) dagen gelaten. De inventarisaties zijn bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Gedurende de inventarisaties is het voorkomen van vleermuizen binnen de planlocatie in kaart gebracht. Hierbij is gebruik gemaakt van een heterodyne bat-detector (Pettersen D100) en een heterodyne bat-detector met time-expansion functie (Pettersen d240 x). Van moeilijk herkenbare soorten is een zogenaamde time-expansion opname gemaakt waarvan achteraf met behulp van gespecialiseerde software het sonogram wordt geanalyseerd. Zodoende wordt de soort in veel gevallen alsnog op naam gebracht. Naast de waarnemer is aanvullend een luisterset ingezet. Deze luisterset bestaat uit een bat-detector met time-expansion functie (Pettersen d 240x) die verbonden is met een digitale recorder (Zoom h2n). De luisterset maakt opnamen van passerende vleermuizen die later teruggeluisterd kunnen

worden, en fungeert zodoende als 'extra waarnemer'. De luisterset is geplaatst op locatie L (zie figuur 12). Per vleermuissoort zijn de waargenomen aantallen en het gedrag bepaald. Zodoende zijn belangrijke gebiedsfuncties, zoals vaste rust- of verblijfplaatsen, vliegroutes, paarterritoria en foerageergebieden in kaart gebracht.

De gehanteerde onderzoeksopzet voldoet aan de voorschriften voor onderzoek naar de binnen het plangebied te verwachten vleermuissoorten en gebiedsfuncties, zoals gesteld in het vleermuisprotocol 2013. Hierbij kan worden opgemerkt dat de gehanteerde onderzoeksopzet (in grote mate) overeenkomt met de vereisten voor onderzoek naar aanwezigheid van gebiedsfuncties voor vrijwel alle vleermuissoorten.

2.3 Steenmarter

Tijdens de diverse veldbezoeken is de bebouwing binnen het plangebied middels een uitpandige inspectie beoordeeld op de potentiële geschiktheid als verblijfplaats voor de Steenmarter. Hierbij is hoofdzakelijk gelet op de aanwezigheid van openingen die toegang kunnen geven tot geschikte verblijfplaatsen voor deze soort binnen de bebouwing. Waar geschikte openingen zijn aangetroffen is een inpandige inspectie uitgevoerd naar de aanwezigheid van steenmarters in het gebouw. Verder is het onderzoeksgebied doorzocht op sporen die duiden op de aanwezigheid van de Steenmarters, zoals uitwerpselen, prenten, wissels, holen of nesten, krab- en vraatsporen, haren, prooi-resten, etc.

2.4 Eekhoorn

Het plangebied is op 13 februari 2013 geïnventariseerd op de aanwezigheid van bladernesten van de Eekhoorn en op boomholten die door de soort als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. Verder is het plangebied tijdens de diverse overige veldbezoeken doorzocht op sporen die duiden op de aanwezigheid van de Eekhoorns, zoals vraat- en foerageersporen.

2.5 Huismus, Gierzwaluw, Ransuil, Sperwer

Tijdens vijf veldbezoeken in de periode 1 april - 15 juli is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van territoria en/of broedlocaties van Gierzwaluw, Huismus, Ransuil en Sperwer. Bezoekdata waren 15 april, 6 mei, 27 mei, 17 juni en 8 juli 2013. Alle veldbezoeken vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden. De veldbezoeken in de periode 1 april - half mei waren met name gericht op het lokaliseren van territoria van de Huismus en werden gebracht tussen een uur en twee en een half uur na zonsopkomst. De veldbezoeken in de periode half mei - half juli waren met name gericht op het lokaliseren van broedlocaties van de Gierzwaluw en werden gebracht in de namiddag of vooravond. Indien Huismussen of Gierzwaluwen werden waargenomen, werd middels observatie nagegaan of er nestlocatie(s) aanwezig waren of dat er anderszins een duidelijk relatie bestond met het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 15 april werd het onderzoeksgebied nauwkeurig onderzocht op de aanwezigheid van nesten van Sperwer en Ransuil, terwijl de veldbezoeken in de vooravond van 27 mei en 8 juli duurden tot ruim 1 uur na zonsondergang om te luisteren naar roepende Ransuilen.

Deze onderzoeksopzet voldoet aan de eisen zoals gesteld in de *Soortenstandaard Gierzwaluw* en de *Soortenstandaard Huismus* voor de inventarisatie van broedparen van deze soorten. Voor Ransuil en Sperwer zijn geen soortenstandaarden beschikbaar; alle veldbezoeken zijn gebracht tussen de

door SOVN opgestelde *datumgrenzen* waarbinnen broedvogelonderzoek naar deze soorten het meest lonend wordt geacht.

2.6 Deskundigen betrokken bij het natuurwaardenonderzoek

Het natuurwaardenonderzoek is uitgevoerd door bureau VERBEEK. Bureau VERBEEK is lid van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeken zijn zodoende uitgevoerd door voldoende deskundige personen en met in acht neming van de door het Netwerk Groene Bureaus opgestelde randvoorwaarden ten aanzien van het doen van onderzoek naar de verschillende soorten.

De veldinventarisaties zijn uitgevoerd door bioloog dhr. drs. G.M.T. Peeters (flora en vogels) en ecooloog dhr. ir. R.J.H. Sijnders (zoogdieren).

3 Resultaten nader natuurwaardenonderzoek

3.1 Daslook, Tongvaren en Maretak

Tijdens het veldonderzoek zijn drie strenger beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied, namelijk Daslook, Tongvaren en Maretak. De aangetroffen groeiplaatsen zijn weergegeven in figuur 11. Daslook is aangetroffen in de tuin van het Broederhuis; het totaal aantal planten bedraagt circa 900 exemplaren. Het is aannemelijk dat deze soort hier in het verleden is aangeplant: er is ter plekke van deze voormalige kloostertuin geen sprake van een oude boslocatie en de begeleidende vegetatie bestaat voornamelijk uit aangeplante soorten.

Tongvaren en Maretak zijn slechts aangetroffen op de reeds tijdens het verkennend natuurwaardenonderzoek vastgestelde groeiplaatsen: respectievelijk een muur langs de Zondagstraat (Tongvaren - 1 exemplaar) en een lindeboom aan de voorzijde van het voormalig broederklooster (Maretak - circa 15 exemplaren).

Figuur 11: Groeiplaatsen van strenger beschermde plantensoorten in het plangebied. Witte bolletjes = Daslook; Groen bolletje = Tongvaren; Rood bolletje = Maretak.

3.2 Vleermuizen

Avond van 17 mei

Gedurende de avond is zowel door de waarnemer als de luisterset geen vleermuisactiviteit waargenomen.

Avond van 21 juni

Vanaf 15 minuten na zonsondergang is gedurende 40 minuten een Gewone dwergvleermuis waargenomen op locatie A (zie figuur 12). Dit dier foerageerde tussen de begroeiing.

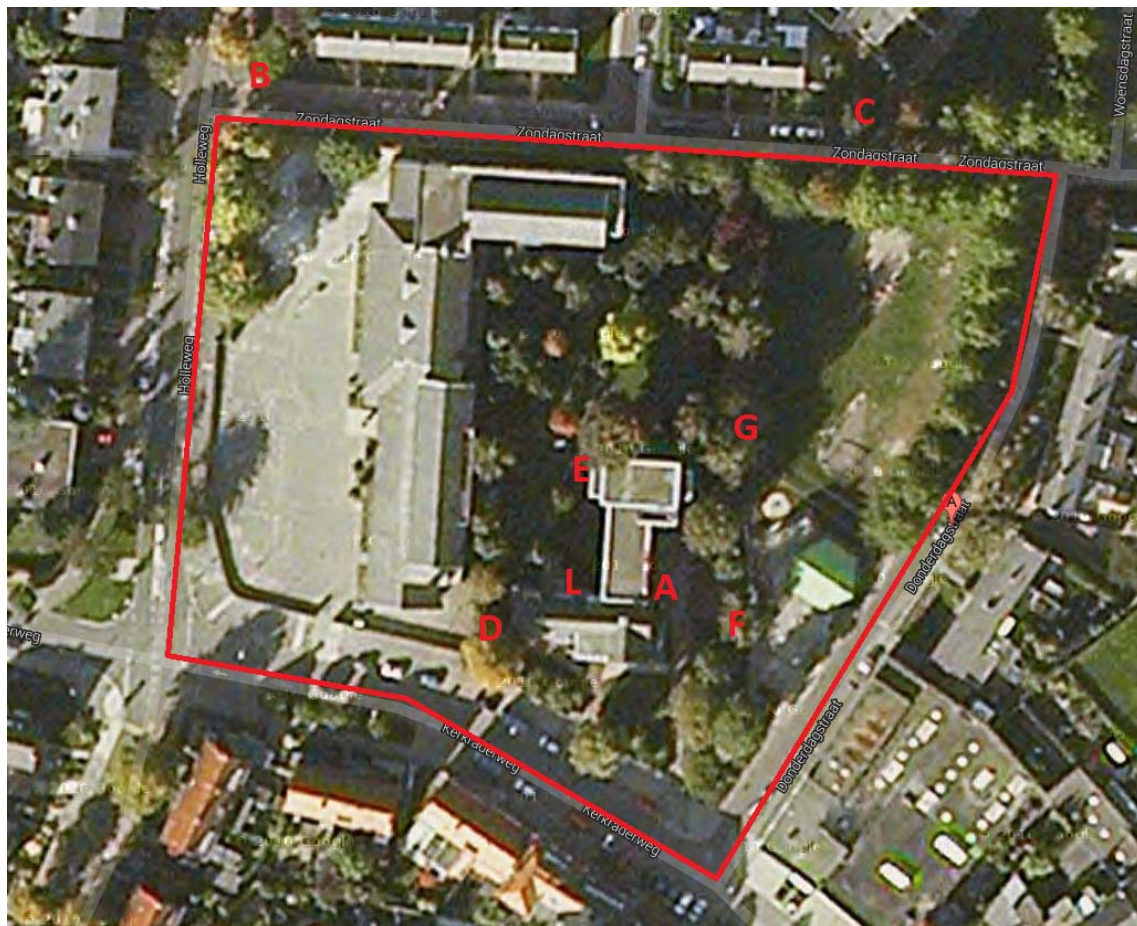
Ochtend van 23 augustus

Vanaf 105 minuten voor zonsopkomst is drie maal een passerende Gewone dwergvleermuis waargenomen op locatie B. Op 45 minuten voor zonsopkomst zijn vlak buiten het plangebied drie gewone dwergvleermuizen waargenomen op locatie C. Deze dieren foerageerden tussen de begroeiing. Bij deze dieren was tevens een territoriaal roepende mannelijke Gewone dwergvleermuis. Deze dieren zijn na enige tijd verdwenen naar een locatie buiten het plangebied. Vanaf 30 minuten voor zonsopkomst foerageerde een Gewone dwergvleermuis op locatie D. Na enige tijd gefoerageerd te hebben begon dit dier zwermgedrag te vertonen en is vervolgens onder de daklijst in de achterbouw van het Broederhuis ingevlogen (locatie E en figuur 13).

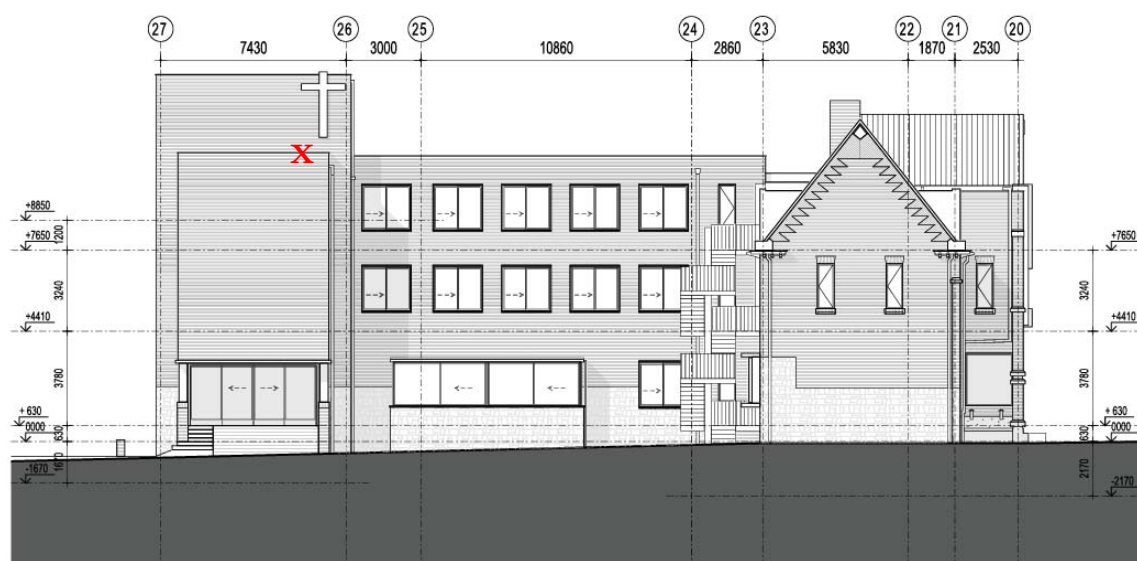
Avond van 12 september

Vanaf vijf minuten voor zonsondergang foerageerde een Gewone dwergvleermuis op locaties E, G en A. Het betrof telkens hetzelfde dier dat gedurende 30 minuten tussen de vegetatie foerageerde. Naar verwachting gaat het hier om het dier waarvan tijdens het veldbezoek op 23 augustus een verblijfplaats is geconstateerd in het Broederhuis. Gezien het tijdstip van de eerste waarneming bezette dit dier op 12 september nog steeds zijn verblijfplaats in het Broederhuis. Vanaf 20 minuten na zonsondergang is een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen op locatie C.

Bovenstaande waarnemingen duiden erop dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van de Gewone dwergvleermuis. Hierbij is vastgesteld dat zich binnen het plangebied een zomerverblijfplaats van een solitair levende Gewone dwergvleermuis bevindt. Vanwege de aanwezigheid van deze verblijfplaats moet tevens rekening worden gehouden met aanwezigheid van een winterverblijfplaats van deze soort binnen het plangebied. Verder fungeren delen van het plangebied als foerageerlocatie voor de Gewone dwergvleermuis. Paarverblijfplaatsen of paarterritoria en vliegroutes van vleermuizen zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Andere vleermuissoorten dan de Gewone dwergvleermuis komen in het plangebied niet voor.

Figuur 12: In de tekst genoemde waarnemingslocaties van de Gewone dwergvleermuis (A - E), locaties van nesten van de Eekhoorn (F - G) en de locatie waar de luisterset voor het vleermuisonderzoek stond opgesteld (L).

figuur 13: Locatie van de vaste verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis (X). Locatie E in figuur 12.

3.3 Steenmarter

Zowel tijdens het vleermuisonderzoek op 17 mei als op 23 augustus werd een Steenmarter waargenomen. Op 17 mei stak een Steenmarter vanuit het plangebied de Kerkraderweg over, terwijl op 23 augustus een Steenmarter werd waargenomen die de Holleweg overstak in de richting van het plangebied. Vermoedelijk gaat het bij voornoemde waarnemingen van de Steenmarter om hetzelfde dier, en maakt het plangebied onderdeel uit van het territorium van dit dier.

De bebouwing binnen het plangebied is geïnspecteerd op de aanwezigheid van openingen die voor Steenmarters mogelijk toegang geven tot het gebouw. Dergelijke openingen zijn in de Broederschool niet aangetroffen. In het Broederhuis ontbreken echter enkele roosters voor de ventilatieopeningen naar de kelder. Deze openingen zijn voor een steenmarter groot genoeg om doorheen te kruipen. Het Broederhuis is daarom onderworpen aan een inpandige inspectie. Hierbij zijn echter geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarters in het pand. Ook de bewoners van het Broederhuis geven aan nog nooit een Steenmarter in de woning te hebben gezien, of gehoord. Ook verder zijn binnen het plangebied geen sporen (uitwerpselen, nesten, prooi-resten en dergelijke) aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarters. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van de Steenmarter binnen de bebouwing in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

Mogelijk heeft de op 17 mei en op 23 augustus waargenomen Steenmarter een tijdelijke schuilplaats in de achtertuin van het broederhuis. Hier bevindt zich dicht struikgewas en rondslingerend afval dat mogelijk een tijdelijke schuilplaats biedt voor dit dier. Dergelijke tijdelijke schuilplekken voorzien niet in een essentiële levensbehoefte voor de Steenmarter, zoals het grootbrengen van jongen. De Steenmarter gebruikt binnen zijn territorium een veelheid aan tijdelijke schuilgelegenheden en het verlies van één of enkele van deze tijdelijke schuilplaatsen heeft geen invloed op de functionaliteit van het gehele leefgebied. Het betreft hier daarom geen vaste rust- of verblijfplaats.

3.4 Eekhoorn

Tijdens de inspectie op 13 februari zijn binnen het plangebied twee bladernesten van de Eekhoorn aangetroffen. De nesten bevinden zich allebei in een berk langs de oostzijde van het terrein van het Broederhuis (locaties F en G in figuur 12). Uit een interview van de bewoners van het broederhuis blijkt eveneens dat er regelmatig Eekhoorns in de tuin worden gezien, en ook tijdens het verkennend natuurwaardenonderzoek werd hier een Eekhoorn waargenomen.

3.5 Huismus, Gierzwaluw, Ransuil, Sperwer

Huisumus

Tijdens het veldonderzoek bleek de Huismus in de omgeving van het plangebied een algemene verschijning. In de aangrenzende delen van de rond het plangebied gelegen woonwijk werden minimaal circa 10 territoria aangetroffen (zie figuur 14, volgende bladzijde). Diverse van de hier aangetroffen territoria strekten zich uit in het plangebied, en verschillende malen zijn foeragerende Huismussen waargenomen in het plangebied (trapveldje, tuin voormalig klooster, rond speelplaats Broederschool). Zingende of baltsende Huismussen zijn echter niet in het

plangebied aangetroffen, en er kon geen enkele indicatie worden verkregen voor de aanwezigheid van nesten binnen de begrenzing van het plangebied.

Figuur 14. Territoria van Huismussen in de directe omgeving van het plangebied. De witte bolletjes geven de nestlocatie dan wel het zwaartepunt van het betreffende territorium weer. Diverse territoria strekken zich uit tot in het plangebied.

Gierzwaluw

Zowel tijdens het veldbezoek op 17 juni als op 8 juli werden boven het plangebied overvliegende en/of foeragerende Gierzwaluwen waargenomen. De vogels toonden echter geen enkele 'binding' met het plangebied, en er is geen enkele indicatie verkregen voor de aanwezigheid van nesten van de Gierzwaluw in gebouwen in of rond het plangebied.

Ransuil, Sperwer

Ransuil en Sperwer zijn tijdens het broedvogelonderzoek niet in of rond het plangebied waargenomen. Er kan derhalve worden geconcludeerd dat deze soorten niet in het plangebied broeden.

4 Conclusies nader natuurwaardenonderzoek

Op basis van de in hoofdstuk 3 beschreven resultaten van de verschillende nadere natuurwaardenonderzoek kan een aantal conclusies worden getrokken.

1. In het plangebied komen strenger beschermde plantensoorten voor, namelijk Daslook, Tongvaren en Maretak (alle categorie 2: beschermde soorten). Van Daslook kon worden geconstateerd dat de kloostertuin geen natuurlijke groeiplaats betreft en de soort hier in het verleden is aangeplant. Daarmee valt de aangetroffen Daslook in tegenstelling tot beide andere soorten buiten de reikwijdte van de Flora- en faunwet.
2. Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de Gewone dwergvleermuis (categorie 3: streng beschermde soort). In het Broederhuis bevindt zich een zomerverblijfplaats van een solitair levende Gewone dwergvleermuis bevindt. Vanwege de aanwezigheid van deze verblijfplaats moet tevens rekening worden gehouden met aanwezigheid van een winterverblijfplaats van deze soort binnen het plangebied. Verder fungeren delen van het plangebied als foerageerlocatie voor de Gewone dwergvleermuis.
3. In de tuin van het Broederhuis zijn twee nesten van de Eekhoorn (categorie 2: beschermde soort) aangetroffen.
4. Vaste rust- en verblijfplaatsen van andere vleermuissoorten en van de Steenmarter, en nesten van Gierzwaluw, Huismus, Ransuil en Sperwer, zijn in het plangebied niet aanwezig. Wel moet in het plangebied worden gerekend met een beperkte functionaliteit als foerageergebied voor in de omgeving voorkomende Steenmarters en Huismussen, alsmede met de *mogelijke* aanwezigheid van tijdelijke schuilplaatsen van in de omgeving voorkomende Steenmarters. Deze laatste twee soorten worden daarom meegenomen in de effectbeoordeling in hoofdstuk 5.

5 Effecten voorgenomen ingreep op aangetroffen soorten

In dit hoofdstuk is nagegaan of en zo ja op welke wijze de voorgenomen ingreep effecten heeft op het voorkomen van Maretak, Tongvaren, Gewone dwergvleermuis, Eekhoorn en Huismus in en om het plangebied. Daarbij wordt tevens ingegaan op de noodzaak om compenserende en mitigerende maatregelen te treffen om te voorkomen de een of meer van de volgende verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet worden overtreden:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

- Het overtreden van dit artikel kan ontstaan wanneer bijvoorbeeld bij sloopwerkzaamheden muurvegetatie verdwijnen, of bij het bouwrijp maken van een terrein de aanwezige vegetatie wordt verwijderd. Voor Maretak geldt het als de gastheerboom wordt gerooid.

Artikel 9

Het is verboden dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daartoe op te sporen.

- Het overtreden van dit artikel kan ontstaan bij bijvoorbeeld sloop- en renovatiewerkzaamheden in het geval van vleermuizen en bij rooiwerkzaamheden in het geval van Eekhoorns.

Artikel 10

Het is verboden Gewone dwergvleermuizen en Dassen opzettelijk te verontrusten.

- Deze verbodsbepaling is over het algemeen niet van toepassing bij bestendig gebruik, ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Artikel 11

Het is verboden voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren.

- Overtreding van dit artikel is reëel in relatie tot de Gewone dwergvleermuizen indien de vaste verblijfplaats verdwijnt bij de renovatie en de directe leefomgeving ongeschikt wordt als gevolg van het verdwijnen van groen.

Artikel 13

Het is verboden beschermde planten en/of dieren te vervoeren of onder zich te hebben.

- Dit artikel is over het algemeen niet van toepassing bij bestendig gebruik, ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Artikel 14

Het is verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten.

- Dit artikel is over het algemeen niet van toepassing bij bestendig gebruik, ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

In de volgende paragrafen wordt achtereenvolgens ingegaan op de verantwoording van het bepalen van de effecten, het bepalen van de effecten van de voorgenomen ingreep op de aangetroffen Maretak, Tongvaren, Gewone dwergvleermuis, Steenmarter, Eekhoorn en Huismus.

5.1 Verantwoording van de effectenstudie

Voor het bepalen van de effecten van de voorgenomen realisatie van de BMV is gebruik gemaakt van de soortenstandaard van het ministerie van EZ en vrij beschikbare informatie met betrekking tot de habitatvoorkeuren van de betreffende soorten en de vrij beschikbare gedragscodes.

5.2 Maretak

Maretak (categorie 2: beschermde soort) is aangetroffen in de Linde aan de zijde van de Kerkraderweg (figuur 11). De gemeente Heerlen heeft aangegeven, dat deze boom behouden blijft. Gezien de instandhouding van de groeiplaats van Maretak is geen sprake van negatieve effecten, noch van overtreding van artikelen uit de Flora- en faunawet.

De aanwezigheid van Maretak in het plangebied vormt geen belemmering voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

5.3 Tongvaren

Een exemplaar van de Tongvaren (categorie 2: beschermde soort) is aangetroffen op de keermuur aan de zijde van de Donderdagstraat. Onduidelijk is op dit moment is hoeverre deze groeiplaats in het geding is. Mocht de groeiplaats in het geding zijn, dan is het geding zijn, dan dient de Tongvaren inclusief muurdeel 'verplant' te worden. Een mogelijke locatie binnen het plangebied is de nieuwbouw die aan deze zijde van het plangebied gerealiseerd wordt. Indien hierbij gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode is geen sprake van overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet. Dit laatste is wel het geval indien het muurdeel op een locatie buiten het plangebied wordt teruggeplaatst.

De aanwezigheid van Tongvaren in het plangebied vormt geen belemmering voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

5.4 Gewone dwergvleermuis

Van de Gewone dwergvleermuis (categorie 3: streng beschermde soort) is een zomerverblijfplaats vastgesteld onder de daklijst van een aanbouw aan de achterzijde van het Joseph Wresinski Huis. De kans is groot dat het gebouw tevens als winterverblijfplaats fungeert. Het betreft de verblijfplaats van een solitair levend exemplaar. De opgaande beplantingen rondom dit gebouw fungeren, samen met beplantingen in de omgeving, als foerageergebied.

Bij de voorgenomen ingreep verdwijnt een groot deel van de beplanting. Als gevolg hiervan neemt de geschiktheid van de vaste verblijfplaats af. Rondom het plangebied blijft een groene plint gehandhaafd en blijven enkele van de bomen behouden. Door het treffen van mitigerende maatregelen kan voorkomen worden dat het leefgebied ongeschikt wordt voor de aanwezige vleermuis en overtreding ontstaat van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

De renovatie van het Joseph Wresinski Huis hoeft geen probleem op te leveren, mits rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de vaste verblijfplaats, de toegankelijkheid van de verblijfplaats en de klimatologische eigenschappen ervan. Om te voorkomen dat de verblijfplaats op enig moment ongeschikt kan raken, zijn mitigerende maatregelen gedurende de werkzaamheden noodzakelijk. In combinatie met een verlies aan foerageergebied kan daarbij overtreding ontstaan van artikel 11 in het kader van verstoring en ontstaat de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet.

De voorgenomen vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik ten behoeve van de BMV is niet relevant voor de aanwezigheid van de vaste verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis, aangezien het gebouw blijft staan.

5.5 Steenmarter

In hoofdstuk 4 is reeds geconcludeerd dat het plangebied slechts een beperkte functie als foerageergebied heeft voor de Steenmarter (categorie 2: beschermde soort). Ook na realisatie van de BMV blijft deze beperkte functie bestaan. Ten aanzien van de Steenmarter kan in het plangebied gewerkt worden met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Is het werken op basis van een gedragscode mogelijk, dan wordt overtreding van verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voorkomen.

De incidentele aanwezigheid van de Steenmarter vormt geen belemmering voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

5.6 Eekhoorn

Van de Eekhoorn (categorie 2: beschermde soort) is op dit moment een tweetal nesten aanwezig in bomen bij het Joseph Wresinski Huis. In de voorgenomen ingreep verdwijnt nagenoeg alle beplanting rondom het gebouw, waardoor het primaire leefgebied inclusief de beide nesten verdwijnt. Daarvoor in de plaats komt slechts een beperkte oppervlakte groen terug. In de directe omgeving van het plangebied is groen ruim voorhanden, zowel westelijk als zuidelijk van het plangebied in tuinen en westelijk in het Aambos en het park rondom het Mgr. Schrijnenhuis. Deze gebieden zijn vanuit het plangebied voor de Eekhoorns bereikbaar.

Indien bij de voorgenomen ingreep wordt gewerkt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode, dan is overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet niet aan de orde.

De aanwezigheid van de Eekhoorns heeft geen gevolgen voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

5.7 Huismus

Het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied voor de rondom het plangebied broedende Huismussen (categorie 3: streng beschermd, met jaarrond beschermd nest). Ook na realisatie van de BMV blijft deze beperkte functie bestaan. Ten aanzien van de Huismus kan in het plangebied gewerkt worden met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Is het werken op basis van een gedragscode mogelijk, of kunnen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, dan wordt overtreding van verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voorkomen.

De incidentele aanwezigheid van de Huismus vormt geen belemmering voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

5.8 Conclusie

Op basis van de conclusies ten aanzien van de verschillende aangetroffen soorten uit voorgaande paragrafen kan met uitzondering van de Gewone dwergvleermuis gesteld worden, dat wanneer gewerkt wordt op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode overtreding van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet wordt voorkomen.

Voor de Gewone dwergvleermuis dienen mitigerende maatregelen te worden uitgewerkt teneinde de functionaliteit van de vaste verblijfplaats in stand te houden. Op basis van deze maatregelen dient een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor overtreding van verbodsartikel 11 in verband met verstoring.

De aanwezigheid van beschermde flora en fauna heeft geen gevolgen voor de vergunningaanvraag voor planologisch strijdig gebruik.

Literatuurlijst

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2012. Verkennd natuurwaardenonderzoek BMV Molenberg. Bureau VERBEEK, Gulpen.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. s.l.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. s.l.

Van Dijk, A.J. & A. Boele, 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol 2013. s.l.

